

การประเมินความเสี่ยงการทุจริตและประพฤติมิชอบ มหาวิทยาลัยบูรพา

ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2567

มหาวิทยาลัยบูรพายึดมั่นในการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาล จึงได้เล็งเห็นความสำคัญของความเสี่ยงที่อาจก่อให้เกิดการทุจริตและประพฤติมิชอบภายในมหาวิทยาลัย ซึ่งอาจก่อให้เกิดเป็นปัญหาที่สร้างผลกระทบอย่างร้ายแรงต่อเศรษฐกิจและสังคม อีกทั้งในปัจจุบันรูปแบบของการทุจริตในองค์กรภาครัฐ หรือหน่วยงานเอกชนมีความหลากหลาย และซับซ้อน โดยอาจเริ่มตั้งแต่ระดับนโยบาย การออกกฎหมาย ไปจนถึงระดับปฏิบัติงาน มหาวิทยาลัยจึงได้กำหนดเครื่องมือในการลดความเสี่ยงการทุจริต เพื่อเป็นหลักประกันการดำเนินงานโดยปราศจากปัญหาการทุจริตภายในมหาวิทยาลัยบูรพาทั้งในปัจจุบัน และอนาคต

วัตถุประสงค์การประเมินความเสี่ยงทุจริต

1. เพื่อเป็นการส่งเสริมให้เกิดการบริหารจัดการองค์กรตามหลักธรรมาภิบาล
2. เพื่อประเมินความเสี่ยงเกี่ยวกับการดำเนินงานในด้านต่างๆ ที่อาจก่อให้เกิดการทุจริตและประพฤติมิชอบ
3. เพื่อสร้างมาตรการในการป้องกัน ลดโอกาสการเกิดทุจริต รวมถึงแนวทางในการดำเนินการลดความเสี่ยงในการปฏิบัติงานที่อาจก่อให้เกิดการทุจริตและประพฤติมิชอบ

กรอบหรือภาระงานในการประเมินความเสี่ยงการทุจริต ประกอบด้วย

1. Corrective : แก้ไขปัญหาที่เคยรับรู้ว่าจะเกิด สิ่งที่มีประวัติอยู่แล้ว ทว่าอย่างไรจึงจะไม่ให้เกิดขึ้นซ้ำอีก
2. Detective : ฝ้าระวัง สอดส่อง ติดตามพฤติกรรมเสี่ยง ทำอย่างไรจะตรวจพบ ต้องสอดส่องตั้งแต่แรก ตั้งข้อสงสัยบางเรื่องที่น่าสงสัย ทว่าการลดระดับความเสี่ยงนั้นหรือให้ข้อมูลเบาะแสนั้นแก่ผู้บริหาร
3. Preventive : ป้องกัน หลีกเลี่ยงพฤติกรรมที่นำไปสู่การสุ่มเสี่ยงต่อการกระทำผิด ในส่วนพฤติกรรมที่เคยรับรู้ว่าจะเคยเกิดมาก่อน คาดหมายได้ว่ามีโอกาสสูงที่จะเกิดซ้ำอีก (Known Factor) ทั้งที่รู้ว่าทำไปมีความเสี่ยงต่อการทุจริต จะต้องหลีกเลี่ยงด้วยการปรับ Workflow ใหม่ ไม่เปิดช่องว่างให้เกิดการทุจริตได้อีก
4. Forecasting : การพยากรณ์ประมาณการสิ่งที่จะเกิดขึ้นและป้องกันปราบปรามล่วงหน้าในเรื่องประเด็นที่ไม่คุ้นเคย ในส่วนที่เป็นปัจจัยความเสี่ยงที่มาจากพยากรณ์ ประมาณการล่วงหน้าในอนาคต (Unknown Factor)

การวิเคราะห์ความเสี่ยงการทุจริต ประกอบด้วย 2 มิติ คือ

การประเมินโอกาสที่อาจเกิดขึ้น (Likelihood) โดยพิจารณาจากความถี่ของเหตุการณ์ที่อาจเกิดขึ้น และการประเมินผลกระทบ (Impact) หรือความรุนแรง หากเหตุการณ์เกิดขึ้น องค์กรจะได้รับผลกระทบในด้านใด และมากน้อยเพียงใด ทั้งนี้ มหาวิทยาลัยบูรพา ได้กำหนดเกณฑ์การประเมิน ระดับความเสี่ยง มาตรการ (กลยุทธ์) ในการจัดการความเสี่ยง รวมทั้งเหตุการณ์ของความเสี่ยงไว้ในแบบเพื่อใช้ในการประเมินฯ ดังนี้

ตารางที่ 1 ระดับโอกาสที่จะเกิดเหตุการณ์

ระดับคะแนน	โอกาสที่จะเกิดความเสี่ยง	จำนวนครั้งที่เกิดขึ้นของความเสี่ยง
5	สูงมาก	มากกว่า 4 ครั้ง/ต่อปี
4	สูง	4 ครั้ง/ต่อปี
3	ปานกลาง	3 ครั้ง/ต่อปี
2	น้อย	2 ครั้ง/ต่อปี
1	น้อยมาก	1 ครั้ง/ต่อปี

ตารางที่ 2 ระดับความรุนแรงของผลกระทบในด้านต่างๆ

ระดับคะแนน	ผลกระทบ	ความเสียหายต่องบประมาณ หรือสูญเสียเงิน	มีข่าวผ่านสื่อต่างๆ ในเชิงลบ
5	สูงมาก	มากกว่า 1,000,000 บาท ขึ้นไป	มากกว่า 3 วัน
4	สูง	มากกว่า 500,000 แต่ไม่เกิน 1 ล้านบาท	3 วัน
3	ปานกลาง	มากกว่า 100,000 แต่ไม่เกิน 5 แสนบาท	2 วัน
2	น้อย	มากกว่า 50,000 แต่ไม่เกิน 1 แสนบาท	1 วัน
1	น้อยมาก	น้อยกว่า 50,000 บาท	ไม่มีข่าวผ่านสื่อ

ตารางที่ 3 ระดับความเสี่ยง

ผลกระทบ (Impact)	5	5	10	15	20	25
	4	4	8	12	16	20
	3	3	6	9	12	15
	2	2	4	6	8	10
	1	1	2	3	4	5
ระดับ		1	2	3	4	5
		โอกาสเกิด (Likelihood)				

คะแนนประเมิน	ระดับความเสี่ยง	การตอบสนองความเสี่ยง (กลยุทธ์ในการจัดการความเสี่ยง)
1 – 4	ต่ำ	ยอมรับความเสี่ยง
5 – 9	ปานกลาง	กระจาย หรือโอนความเสี่ยง
10 – 15	สูง	ควบคุมความเสี่ยง
16 – 25	สูงมาก	หลีกเลี่ยงความเสี่ยง

ตารางที่ 4 มาตรการ (กลยุทธ์) ในการจัดการความเสี่ยง

ระดับความเสี่ยง	สี	มาตรการ (กลยุทธ์) ในการจัดการความเสี่ยง
ต่ำ (LOW) คะแนน 1-4	เขียว	การยอมรับความเสี่ยง (Risk Acceptance) หมายถึง ไม่ต้องมีการดำเนินการเพิ่มเติม เพื่อลดโอกาสหรือผลกระทบที่อาจเกิดขึ้นอีก กรณีนี้ใช้กับความเสี่ยงที่มีน้อย ความน่าจะเป็นจะเกิดขึ้นหรือเห็นว่ามีต้นทุนในการบริหารจัดการความเสี่ยงสูง โดยขออนุมัติหลักการรับความเสี่ยงไว้
ปานกลาง (MEDIUM) คะแนน 5-9	เหลือง	การกระจาย (Risk Sharing) หรือโอนความเสี่ยง (Risk Transfer) หมายถึง ยกภาระการเผชิญหน้ากับเหตุการณ์ที่เป็นความเสี่ยงและการจัดการกับความเสี่ยงให้ผู้อื่น มิได้เป็นการลดความเสี่ยงที่จะเกิดขึ้น แต่เป็นการรับประกันว่าเมื่อเกิดความเสียหายแล้ว องค์กรจะได้รับการชดเชยจากผู้อื่น เช่น การทำประกันภัย การจ้าง บุคคลภายนอกดำเนินการแทน เป็นต้น
สูง (HIGH) คะแนน 10-15	ส้ม	การควบคุมความเสี่ยง (Risk Control) หรือการลดความเสี่ยง (Risk Reduction) หมายถึง การลดโอกาสความน่าจะเป็นที่จะเกิดความเสียหายและ/หรือ ความรุนแรงของผลกระทบที่เกิดขึ้น โดยการจัดระบบการควบคุมเพื่อป้องกัน การปรับปรุงแก้ไขกระบวนการโดยรวม เช่น การออกแบบระบบการควบคุมภายในปรับปรุงแก้ไข กระบวนการ/ การปฏิบัติงาน/ การตรวจติดตาม การจัดทำแผน ฉุกเฉิน การจัดทำมาตรฐานความปลอดภัย การฝึกอบรมเพื่อพัฒนาทักษะ เป็นต้น
สูงมาก (VERY HIGH) คะแนน 16-25	แดง	การหลีกเลี่ยงความเสี่ยง (Terminate Risk Avoidance) หมายถึง การหลีกเลี่ยงต่อเหตุการณ์ที่ก่อให้เกิดความเสี่ยง เช่น หยุดดำเนินกิจกรรม การเปลี่ยนวัตถุประสงค์หรือเปลี่ยนแปลงกิจกรรมที่เป็นความเสี่ยง การปรับเปลี่ยนรูปแบบการทำงาน การลดขนาดของงานหรือกิจกรรมที่จะดำเนินการลง หรือเลือกกิจกรรมอื่นที่สามารถยอมรับได้มากกว่า เป็นต้น

ตารางที่ 5 แบบประเมินความเสี่ยงเพื่อป้องกันการทุจริต ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2567

เหตุการณ์ความเสี่ยง	ผลกระทบ
1. การอนุมัติ อนุญาต ตาม พรบ.อำนาจความสะดวกในการพิจารณาของทางราชการ	
*ไม่มีความเสี่ยงการทุจริตในประเด็นการรับสินบนในกระบวนการอนุมัติ อนุญาต เนื่องจากมหาวิทยาลัยไม่มีภารกิจการอนุมัติ อนุญาต ตามพระราชบัญญัติการอำนวยความสะดวกในการพิจารณาอนุญาตของทางราชการ พ.ศ. 2558	
2. การใช้อำนาจตามกฎหมาย/การให้บริการ	
2.1 การเรียกรับสินบน ของขวัญ เพื่อให้เกิดความสะดวกรวดเร็ว ในการรับบริการ	ด้านชื่อเสียง
2.2 การอนุมัติเบิกจ่ายที่อยู่นอกเหนืออำนาจตามระเบียบหรือประกาศของมหาวิทยาลัย	ด้านงบประมาณ
2.3 การอนุมัติให้ทุนสนับสนุนการศึกษาวินิจฉัย นอกเหนือจากระเบียบ หรือประกาศของมหาวิทยาลัย	ด้านงบประมาณ
3. การจัดซื้อจัดจ้าง	
3.1 การปลอมแปลงเอกสาร	ด้านกฎหมาย
3.2 การจัดทำขอบข่ายงาน (TOR) เอื้อประโยชน์กับผู้ประกอบการรายใดรายหนึ่ง	ด้านกฎหมาย
3.3 การแบ่งซื้อแบ่งจ้าง	ด้านงบประมาณ
3.4 การจัดซื้อจัดหาวัสดุครุภัณฑ์จากร้านค้าหรือผู้ประกอบการที่เป็นเครือญาติหรือผู้ที่รู้จักคุ้นเคย	ด้านงบประมาณ
3.5 การตรวจรับงานโดยไม่ได้ตรวจสอบของหรือสถานที่จริง เพื่อเอื้อประโยชน์ให้กับผู้ประกอบการ	ด้านงบประมาณ
3.6 การรับสินบน ของขวัญ สินน้ำใจ การเลี้ยงรับรองซึ่งจะนำไปสู่การเอื้อประโยชน์ให้กับคู่สัญญา	ด้านชื่อเสียง
4. การบริหารงานบุคคล	
4.1 การรั่วไหลของข้อมูลในการสอบคัดเลือกบุคคลเข้าทำงาน	ด้านชื่อเสียง
4.2 การพิจารณาความดีความชอบบุคลากรโดยเอื้อประโยชน์ให้กับผู้ปฏิบัติงานรายใดรายหนึ่งโดยมิชอบ	ด้านชื่อเสียง
4.3 การแต่งตั้ง โยกย้ายบุคลากรโดยไม่สอดคล้องกับความรู้ ความสามารถในการปฏิบัติงาน เพื่อเอื้อประโยชน์ให้แก่ตนเองและพวกพ้อง	ด้านชื่อเสียง
4.4 การเรียกรับสินบน ของขวัญ เพื่อให้ได้เข้ามาปฏิบัติงานในมหาวิทยาลัย	ด้านชื่อเสียง
5. การรับจ่ายเงิน	
5.1 การปลอมแปลงเอกสาร	ด้านงบประมาณ
5.2 การรับเงินโดยไม่ออกใบเสร็จรับเงิน	ด้านงบประมาณ
5.3 การรับเงินสดแล้วไม่นำส่ง หรือนำส่งให้มหาวิทยาลัยล่าช้า	ด้านงบประมาณ
5.5 การยกเลิกใบเสร็จโดยไม่มีเหตุผล	ด้านงบประมาณ
5.5 การจ่ายเงินสูงกว่าจำนวนที่ได้รับอนุมัติ	ด้านงบประมาณ
5.6 การเบิกเงินที่ไม่ตรงกับความจริง	ด้านงบประมาณ

ผลการประเมินความเสี่ยงการทุจริต ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2567

เหตุการณ์ความเสี่ยง	โอกาส	ผลกระทบ	ระดับความเสี่ยง	มาตรการ (กลยุทธ์) ในการบริหารจัดการความเสี่ยง
1. การอนุมัติ อนุญาต ตาม พรบ.อำนาจความสะดวกในการพิจารณาของทางราชการ				
*ไม่มีความเสี่ยงการทุจริตในประเด็นการรับสินบนในกระบวนการอนุมัติ อนุญาต เนื่องจากมหาวิทยาลัยไม่มีภารกิจการอนุมัติ อนุญาต ตามพระราชบัญญัติการอำนวยความสะดวกในการพิจารณาอนุญาตของทางราชการ พ.ศ. 2558	-	-	-	-
2. การใช้อำนาจตามกฎหมาย/การให้บริการ				
2.1 การเรียกรับสินบน ของขวัญ เพื่อให้เกิดความสะดวกรวดเร็ว ในการรับบริการ	1	1	1 (ต่ำ)	ยอมรับความเสี่ยง
2.2 การอนุมัติเบิกจ่ายที่อยู่นอกเหนืออำนาจตามระเบียบหรือประกาศของมหาวิทยาลัย	1	5	5 (ปานกลาง)	กระจาย หรือโอนความเสี่ยง
2.3 การอนุมัติให้ทุนสนับสนุนการศึกษาวิจัย นอกเหนือจากระเบียบ หรือประกาศของมหาวิทยาลัย	1	4	4 (ต่ำ)	ยอมรับความเสี่ยง
3. การจัดซื้อจัดจ้าง				
3.1 การปลอมแปลงเอกสาร	1	5	5 (ปานกลาง)	กระจาย หรือโอนความเสี่ยง
3.2 การจัดทำขอบข่ายงาน (TOR) เอื้อประโยชน์กับผู้ประกอบการรายใดรายหนึ่ง	2	3	6 (ปานกลาง)	กระจาย หรือโอนความเสี่ยง
3.3 การแบ่งซื้อแบ่งจ้าง	1	4	4 (ต่ำ)	ยอมรับความเสี่ยง
3.4 การจัดซื้อจัดหาวัสดุครุภัณฑ์จากร้านค้าหรือผู้ประกอบการที่เป็นเครือญาติหรือผู้ที่รู้จักคุ้นเคย	1	5	5 (ปานกลาง)	กระจาย หรือโอนความเสี่ยง
3.5 การตรวจรับงานโดยไม่ได้ตรวจสอบของหรือสถานที่จริง เพื่อเอื้อประโยชน์ให้กับผู้ประกอบการ	5	3	15 (สูง)	ควบคุมความเสี่ยง
3.6 การรับสินบน ของขวัญ สินน้ำใจ การเลี้ยงรับรองซึ่งจะนำไปสู่การเอื้อประโยชน์ให้กับคู่สัญญา	2	2	4 (ต่ำ)	ยอมรับความเสี่ยง
4. การบริหารงานบุคคล				
4.1 การรั่วไหลของข้อสอบในการสอบคัดเลือกบุคคลเข้าทำงาน	1	1	1 (ต่ำ)	ยอมรับความเสี่ยง

เหตุการณ์ความเสี่ยง	โอกาส	ผลกระทบ	ระดับความเสี่ยง	มาตรการ (กลยุทธ์) ในการบริหารจัดการความเสี่ยง
4.2 การพิจารณาความดีความชอบบุคลากรโดยเอื้อประโยชน์ให้กับผู้ปฏิบัติงานรายใดรายหนึ่งโดยมิชอบ	1	1	1 (ต่ำ)	ยอมรับความเสี่ยง
4.3 การแต่งตั้ง โยกย้ายบุคลากรโดยไม่สอดคล้องกับความรู้ ความสามารถในการปฏิบัติงาน เพื่อเอื้อประโยชน์ให้แก่ตนเองและพวกพ้อง	2	1	2 (ต่ำ)	ยอมรับความเสี่ยง
4.4 การเรียกรับสินบน ของขวัญ เพื่อให้ได้เข้ามาปฏิบัติงานในมหาวิทยาลัย	1	1	1 (ต่ำ)	ยอมรับความเสี่ยง
5. การรับจ่ายเงิน				
5.1 การปลอมแปลงเอกสาร	2	3	6 (ปานกลาง)	กระจาย หรือโอนความเสี่ยง
5.2 การรับเงินโดยไม่ออกใบเสร็จรับเงิน	1	1	1 (ต่ำ)	ยอมรับความเสี่ยง
5.3 การรับเงินสดแล้วไม่นำส่ง หรือนำส่งให้มหาวิทยาลัยล่าช้า	2	1	2 (ต่ำ)	ยอมรับความเสี่ยง
5.4 การยกเลิกใบเสร็จโดยไม่มีเหตุผล	1	1	1 (ต่ำ)	ยอมรับความเสี่ยง
5.5 การจ่ายเงินสูงกว่าจำนวนที่ได้รับอนุมัติ	2	1	2 (ต่ำ)	ยอมรับความเสี่ยง
5.6 การเบิกเงินที่ไม่ตรงกับความจริง	2	3	6 (ปานกลาง)	กระจาย หรือโอนความเสี่ยง

จากผลการประเมินความเสี่ยงดังตาราง มหาวิทยาลัยดำเนินการโดย

1. กรณีเหตุการณ์ความเสี่ยงที่มีผลการประเมินความเสี่ยงระดับต่ำ-ปานกลาง ใช้วิธีการกำกับติดตามโดยผู้เกี่ยวข้องอย่างใกล้ชิด
2. กรณีเหตุการณ์ความเสี่ยงที่มีผลการประเมินความเสี่ยงระดับสูง มหาวิทยาลัยนำมาจัดทำแผนบริหารความเสี่ยงการทุจริต ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2567 จำนวน 1 เหตุการณ์ความเสี่ยง ได้แก่ การตรวจรับงานโดยไม่ได้ตรวจสอบของหรือสถานที่จริง เพื่อเอื้อประโยชน์ให้กับผู้ประกอบการ

แผนบริหารความเสี่ยงเพื่อป้องกันการทุจริต ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2567
ของมหาวิทยาลัยบูรพา

ประเภทความเสี่ยงและปัจจัยเสี่ยง	ประเมินระดับความเสี่ยง			ความเสียหาย/ผลกระทบ	กลยุทธ์การจัดการความเสี่ยง	มาตรการที่มีอยู่	มาตรการใหม่และงบประมาณ (ถ้ามี)	ดัชนีชี้วัดความเสี่ยง (KRIs)	ผู้รับผิดชอบ
	โอกาส (1)	ผลกระทบ (2)	ระดับความเสี่ยง (1) x (2)						
การจัดซื้อจัดจ้าง									
1. การตรวจรับงานโดยไม่ได้ตรวจสอบของหรือสถานที่จริง เพื่อเอื้อประโยชน์ให้กับผู้ประกอบการ	5	3	15 (สูง)	งบประมาณ	ควบคุมหรือลดความเสี่ยง	มีการแต่งตั้งคณะกรรมการที่มีความรู้ ความสามารถ หรือมีความเชี่ยวชาญเฉพาะ เป็นกรรมการตรวจรับงาน	<ul style="list-style-type: none"> - กำหนดให้แนบภาพถ่ายครุภัณฑ์เป็นหลักฐานประกอบการตรวจรับ - จัดอบรมให้ความรู้กับผู้ปฏิบัติงานในมหาวิทยาลัยถึงความรับผิดชอบของกรรมการตรวจรับพัสดุ และบทลงโทษกรณีกรรมการไม่ดำเนินการตามหน้าที่ 	จำนวนข้อร้องเรียนในการปฏิบัติงานด้านพัสดุของมหาวิทยาลัยที่ไม่ถูกต้อง	กองคลังและทรัพย์สิน